

Sygn. akt VI Ka 676/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Adam Bednarczyk

Sędziowie: SO Marek Wojnar

SO Maciej Schulz (spr.)

protokolant: p.o. protokolant sądowy Aneta Kniaziuk

przy udziale prokuratora Wojciecha Groszyka

po rozpoznaniu dnia 14 grudnia 2016 r.

sprawy J. T. (1), syna T. i J. z d. B., ur. (...) w Ż.

oskarżonego o przestępstwo z art. 155 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 18 grudnia 2015 r. sygn. akt II K 184/14

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia J. T. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu, zaś kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

SSO Adam Bednarczyk SSO Marek Wojnar SSO Maciej Schulz

Sygn. akt VI Ka 676/16

UZASADNIENIE

J. T. (1) został oskarżony o to, że w okresie od 9.08.2013 roku do dnia 8.09.2013 roku w miejscowości W., gm. S., woj. (...) i

w W., jako właściciel stacji paliw, nieumyślnie spowodował – poprzez zaniechanie, przy zleconych przez siebie pracach modernizacyjnych zbiornika po paliwach płynnych, prawidłowego nadzoru w zakresie przestrzegania przepisów bhp oraz związanego z tym obowiązku wydania zezwolenia na prace szczególnie niebezpieczne na czynnej stacji paliw przez cały okres trwania prac – zgon R. C. zaistniały w dniu 8.09.2013 roku na skutek obrażeń odniesionych w wyniku eksplozji materiałów łatwopalnych podczas wykonywania przez niego prac spawalniczych wewnątrz zbiornika po benzynie na stacji paliw A. w m. W. w dniu 9.08.2013 r., tj. o czyn z art. 155 k.k.

Sąd Rejonowy w Legionowie wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 roku w sprawie o sygn. akt II K 184/14 orzekł:

I. w ramach czynu zarzucanego oskarżonemu J. T. (1) w akcie oskarżenia uznał go za winnym tego, że w czasie i miejscu jak w zarzucie jako właściciel stacji paliw, nieumyślnie przyczynił się, poprzez zaniechanie, przy zleconych przez siebie pracach modernizacyjnych zbiornika po paliwach płynnych, prawidłowego nadzoru w zakresie przestrzegania

przepisów bhp oraz związanego z tym obowiązku wydania zezwolenia na prace szczególnie niebezpieczne na czynnej stacji paliw przez cały okres trwania prac – zgon R. C. zaistniały w dniu 8.09.2013 roku na skutek obrażeń odniesionych w wyniku eksplozji materiałów łatwopalnych podczas wykonywania przez niego prac spawalniczych wewnątrz zbiornika po benzynie na stacji paliw A. w m. W. w dniu 9.08.2013 r., co stanowi przestępstwo z art. 155 k.k. i za to na mocy powołanego przepisu wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie kary wymierzonej oskarżonemu w punkcie I warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat próby;

III. na mocy art. 46 § 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do uiszczenia nawiazki na rzecz S. C. w kwocie 2.000 złotych;

IV. na podstawie art. 232a § 2 k.p.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa poprzez zniszczenie dowodów rzeczowych wskazanych w wykazie dna k. 172, pod poz. 1.

V. na podstawie art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. oraz art. 3 ust 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz:

- Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych w kwocie 2.815,89 zł (dwa tysiące osiemset piętnaście złotych i osiemdziesiąt dziewięć groszy) złotych

- S. C. zwrot poniesionych w sprawie wydatków w kwocie 3.179,48 zł (trzy tysiące sto siedemdziesiąt dziewięć złotych i czterdzieści osiem groszy).

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości. Na zasadzie przepisu art. 438 pkt 1 i 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) obrazę przepisów o prawie materialnym - art. 155 k.k. w zw. z art. 2 k.k. oraz art. 208 § 1 pkt 2 k.p.k. i § 86 ust. 1 oraz § 87 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 roku (Dz. U. Z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650) w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przez przyjęcie, że oskarżony może odpowiadać w niniejszej sprawie za zaniechanie uzyskania zezwolenia na prace szczególnie niebezpieczne na czynnej stacji paliw w sytuacji, gdy oskarżony nie miał prawnego obowiązku uzyskania takiego zezwolenia, żaden z jego pracowników nie uczestniczył w remoncie zbiorników, jak również nie łączył go z pokrzywdzonym żaden węzeł prawny, w szczególności nie był jego pracodawcą;

2) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia - art.

4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 i 2 k.p.k. przez przyjęcie, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na jakikolwiek związek przyczynowy pomiędzy nieuzyskaniem zezwolenia na prace szczególnie niebezpieczne, a zgonem R. C..

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł:

1. o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonego J. T. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu;

ewentualnie:

2. o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Legionowie od ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługuje na uwzględnienie i skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia i uniewinnieniem J. T. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że oskarżony, jako właściciel obiektu wynajętego na potrzeby stacji benzynowej nie posiadał żadnego prawnego obowiązku uzyskania zezwolenia na wykonywanie prac szczególnie niebezpiecznych. Akt oskarżenia w tym zakresie, jak również ustalenia Sądu I Instancji oparte zostały na protokole powypadkowym sporządzonym przez Państwową Inspekcję Pracy. Protokół ten w ocenie Sądu Odwoławczego zawierał formalne ustalenia dotyczące zasad bhp, w tym również wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych lecz nie uwzględniał wszelkich realiów przedmiotowej sprawy. Jak słusznie zauważył autor apelacji oskarżony do wykonania modernizacji przedmiotowego zbiornika zatrudnił profesjonalną firmę (...). Firma ta w dodatku wykonywała już wcześniej podobne prace na terenie innego obiektu należącego do J. T. (1). W ocenie Sądu Odwoławczego kierownictwo firmy (...) wykonując tak specjalistyczne prace powinno zadbać o to aby zgromadzona została wszelka niezbędna dokumentacja w tym także dokumentacja w zakresie bhp. O braku odpowiednich kompetencji w tym zakresie po stronie firmy (...) świadczą zeznania przesłuchanego w charakterze świadka T. K. – prezesa zarządu firmy (...) (k. 625-626), który zeznał, że dopiero od Inspektora Państwowej Inspekcji Pracy dowiedział się o obowiązku posiadania zezwolenia na prowadzenie prac szczególnie niebezpiecznych. W tym miejscu należy wspomnieć, że z zeznań w/w świadka wynika także, że pomimo nieotrzymania od oskarżonego planu stacji znana mu była konstrukcja zbiorników paliwa w tym między innymi połączenie zbiorników wspólnym przewodem odprowadzającym opary benzyny. Świadek ten zeznał także, że przed przystąpieniem do prac spawalniczych pokrzywdzony winien był zaczopować wlot tego przewodu znajdujący się w zbiorniku, w którym wykonywano prace modernizacyjne, czego nie uczynił. Godzi się także zauważyć, że jak wynika z zeznań świadków P. D. i G. P. - wykonujących przedmiotowe roboty pracowników firmy (...) oraz T. K. (k.623-627) istota tych robót nie polegała na wykonywaniu prac spawalniczych, zaś pokrzywdzony wykonywał prace spawalnicze już po zakończeniu robót głównych i po odbiorze zbiornika przez Urząd Dozoru Technicznego. P. D. zeznał ponadto, że raczej przy remoncie zbiorników nie wykonują prac spawalniczych, ale mieli na wyposażeniu spawarkę i R. C. podjął decyzję o przyspawaniu tabliczki znamionowej (k.624)

Podkreślić w tym miejscu należy także, że pokrzywdzony R. C. nie był pracownikiem oskarżonego lecz pracownikiem wynajętej firmy. Zgodzić się zatem należy z obrońcą oskarżonego, że w realiach niniejszej sprawy, właściwym podmiotem, który mógłby odpowiadać za prowadzenie prac bez wymaganego zezwolenia i naruszenie przepisów bhp mogłaby być właśnie firma (...) (osoby odpowiedzialne w tej firmie za wykonanie podpisanej z oskarżonym umowy), a nie oskarżony. Bezspornie też pokrzywdzony R. C. był pracownikiem właśnie tejże firmy, a nie pracownikiem oskarżonego. Trafnie zauważył skarżący, że w powołanym przez Sąd Rejonowy § 86 ust. 1 oraz § 87 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 roku (Dz. U. Z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650) w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy jest mowa wyłącznie o obowiązkach pracodawcy. Podkreślić należy także, że oskarżony był jedynie właścicielem terenu i obiektu w którym mieściła się stacja paliw i który to obiekt wynajmował innym osobom, które prowadziły działalność gospodarczą (właściciele firmy (...) – T. W. i A. K.). Dlatego też niezasadny jest zarzut aktu oskarżenia, przepisany ze wspomnianego już protokołu powypadkowego, że naruszenie przepisów przez oskarżonego polegało m.in. na braku prawidłowego nadzoru w zakresie przestrzegania przepisów bhp. Z protokołu PIP wynika między innymi, że oskarżony zobowiązany był wyznaczyć koordynatora w zakresie bhp w sytuacji gdy na stacji benzynowej znajdowali się pracownicy dwóch różnych firm. Zarzut ten jest chybiony albowiem na stacji benzynowej, na której doszło do wypadku nie przebywali pracownicy oskarżonego lecz pracownicy firmy (...) oraz pracownicy firmy (...) prowadzącej przedmiotową stację benzynową. Z zeznań świadka A. Ś. składanych na rozprawie wynika, że zezwolenie na wykonywanie prac szczególnie niebezpiecznych winien wydać właściciel stacji benzynowej lub osoba przez niego upoważniona (k.679) Jak już podkreślono J. T. (1) był jedynie właścicielem obiektu, na którym firma (...) prowadziła stację benzynową i to właściciele stacji (...) byli pracodawcami w rozumieniu przepisów kodeksy pracy oraz wspomnianych rozporządzeń wykonawczych z zakresu bhp.

Na zakończenie niniejszych rozważań należy dodatkowo podnieść, że Sąd Rejonowy na stronie 5 i 6 pisemnych motywów wyroku wskazał siedem przyczyn przedmiotowego wypadku. Były to:

- 1) Przystąpienie do prac przez pracowników firmy (...) bez uzyskania szkiców instalacji paliwowej, w tym zwłaszcza połączeń odpowietrzających poszczególne zbiorniki.

- 2) Brak wydania pozwolenia na prace szczególnie niebezpieczne przez osobę zlecającą prace.
- 3) Brak wyznaczenia osoby koordynującej zasady i przepisy BHP.
- 4) Niedostateczne wywietrzenie zbiornika w dniu 9 sierpnia 2013 roku przed przystąpieniem do montażu tabliczki znamionowej.
- 5) Spawanie w ten sposób, że iskry spawalnicze spadały do zbiornika.
- 6) Wykonywanie pracy przez R. C. bez odzieży chroniącej przed skutkami pożaru.
- 7) Gaszenie odzieży na pokrzywdzonym zwykłym kocem.

Sąd I Instancji słusznie zauważył, że trzy pierwsze przyczyny miały charakter pośredni prowadzący do zdarzenia i pomimo zaistnienia tych przyczyn możliwym było uniknięcie zdarzenia o ile pracownicy firmy (...) przestrzegaliby przepisów bhp. W ocenie Sądu Odwoławczego, jak już stwierdzono wcześniej, wskazane przez Sąd Rejonowy zaniedbania w pkt 2 i 3 nie obciążają oskarżonego. Jeżeli chodzi natomiast o zaniedbanie z pkt 1 to po pierwsze oskarżonemu J. T. (1) nie postawiono zarzutu nieudostępnienia dokumentacji technicznej, a jedynie Sąd meriti domniemywał istnienie takiej powinności z obowiązku wydania pozwolenia na prace szczególnie niebezpieczne. Po drugie zaś jeżeli szkice te rzeczywiście były niezbędne do prawidłowego i zgodnego z przepisami bhp wykonywania prac, to zleceniobiorca – firma (...) nie powinna przystąpić do ich wykonania do momentu otrzymania tych szkiców.

W ocenie Sądu Odwoławczego nawet gdyby przyjąć, że oskarżony dopuścił się zaniedbań wskazanych w w/w pkt 1. 2 i 3 to i tak rację ma jego obrońca, że nie można by przypisać mu popełnienia przestępstwa z art. 155 k.k. Brak jest bowiem związku przyczynowego pomiędzy tymi zaniedbaniami, a śmiercią pokrzywdzonego.

Słusznie podkreślił obrońca oskarżonego, że żaden dowód zebrany w niniejszej sprawie nie wskazuje na istnienie jakiegokolwiek związku przyczynowego pomiędzy niewydaniem zezwolenia na wykonywane prace, a zgonem pokrzywdzonego. Jak trafnie zauważył autor apelacji ze sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego inż. S. znajdującej się na k. 229 - 247, jednoznacznie wynika, że przyczyną wybuchu w dniu 8 września 2013 roku była **nieostrożność R. C. przy wykonywaniu prac spawalniczych.**

Rację ma zatem skarżący, że skoro przyczyną wybuchu na stacji paliw była nieostrożność R. C., to okoliczność posiadania lub nieposiadania zezwolenia na prace szczególnie niebezpieczne oraz wyznaczenie koordynatora bhp jest bez znaczenia dla skutku w postaci śmierci R. C., a w konsekwencji dla bytu przestępstwa z art. 155 k.k. Dodatkowo w tym miejscu podnieść należy, że jak wynika z zeznań T. K., R. C. był przeszkolony w zakresie przepisów bhp i to właśnie on odpowiadał za przestrzeganie tych przepisów przy wykonywaniu zleconych prac ze strony firmy (...) (k.625).

Ostatnia część rozważań ma jedynie charakter teoretyczny, gdyż jak wykazano w pierwszej części uzasadnienia na J. T. (1) w ocenie Sądu Odwoławczego nie spoczywały obowiązki wynikające z § 86 ust. 1 oraz § 87 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 roku (Dz. U. Z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650) w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżonego J. T. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu zakwalifikowanego z art. 155 k.k.

SSO Maciej Schulz SSO Adam Bednarczyk SSO Marek Wojnar